

ခွန်အဲဉ်ယုဉ်-ကညီဒီကလုာ်စာဖိဉ်ကရၢ
လီၢ်ခၢဉ်သးဝဲၤလီၢ်ခိဉ်သ့ဉ်
ကီၢ်သူလုၤ

www.knuhq.org

ခွန်အဲဉ်ယုဉ်-ကညီဒီကလုာ်စာဖိဉ်ကရၢ အလံာ်ဟ့ဉ်ယုာ် ဆူ
ကညီဒီကလုာ်ဂၢၤသးကရၢ အမုၢ်နံၤပဲၤထီဉ်(၇၃) ဝိတဝီ

မုၢ်နံၤ လါယုၤလံ (၁၆) သီ ၂၀၂၀နံဉ်

တနံၤအံၤ မ့ၢ် တၢ်ကရၢကရိဒုးအိဉ်ထီဉ် ပ “ကညီဒီကလုာ်ဂၢၤသးကရၢ” ပဲၤထီဉ်ဝဲ (၇၃) ဝိတဝီအနံၤန့ဉ်လီၤ. ဖဲတၢ်မၤလၢကပီၤ “ကညီဒီကလုာ်ဂၢၤသးကရၢ” အမုၢ်နံၤပဲၤထီဉ် (၇၃)ဝိတဝီ အနံၤအံၤ ခွန်အဲဉ်ယုဉ်- ကညီကညီဒီကလုာ်စာဖိဉ်ကရၢ ဆၢဂ့ၤဆၢဝါဘဉ် “ကညီဒီကလုာ်ဂၢၤသးကရၢ” ခိဉ်န့ၢ်, သိဉ်န့မုဉ်ခွါကိးဂၢၤ ယုာ်ဒီး ပပုၤကလုာ်ကမုၢ်ထံဖိကီၢ်ဖိခဲလၢာ် ကပဲၤဒီး တၢ်အိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချ့, တၢ်သူဉ်ဖုံသးညီ, မၤန့ၢ်အိဉ်ကဲကိးဒဲနီၢ်ဂၢၤဒဲးန့ဉ်တက့ၢ်.

“ကညီဒီကလုာ်ဂၢၤသးကရၢ” အံၤ မ့ၢ်ကညီဒီကလုာ်ကရၢတဖုလၢ အဘဉ်တၢ်ကရၢကရိ ဒုးအိဉ်ထီဉ်အီၤလၢ ခွန်အဲဉ်ယုဉ်-ကညီဒီကလုာ်စာဖိဉ်ကရၢ ခိဉ်န့ၢ်တဖု နိသိးကဒိတဒၢလီၤက့ၤ ကညီဒီကလုာ်အထံဂ့ၢ်ကီၢ်သဲးတၢ်အိဉ်ဆၢထၢဉ်ဒီး ဂဲၤလိာ်သကိး နိသိးကညီဒီကလုာ် လၢအဘဉ် တၢ်ဆိဉ်တံၢ်မၤန့ၢ်ကထုဉ်ဖျဲးထီဉ်ဒီး တကတီၢ်ယီ ကမၤလၢပဲၤထီဉ်ဝဲ ကညီဒီကလုာ်အတၢ်ပညိဉ် တၢ်မုၢ်လၢကွၢ်စိသ့ဉ်တဖုန့ဉ်လီၤ. ကရၢအံၤ မ့ၢ်ဝဲ စံဉ်စိၤန့ဉ် ကညီဒီကလုာ် တၢ်ဒိတဒၢကရၢအယီ မ့ၢ်မုၢ်တနံၤလၢ ပကဘဉ်သ့ဉ်နီဉ်ဒီးမၤလၢကပီၤအီၤ ထီဘိလၢပပုၤကလုာ်ကညီဖိတဖု အတၢ်စံဉ် စိၤတဲစိၤအပူၤန့ဉ်လီၤ.

လၢကညီကလုာ်အတၢ်စံဉ်စိၤ ဒီးတၢ်လဲၤခိဖျိအပူၤ ဘဉ်ကွၢ်ဆၢဉ်မဲာ်တ့ၢ်ဝဲဒီး တၢ်ဆိဉ်တံၢ် မၤန့ၢ်အကလုာ်ကလုာ်န့ဉ်လီၤ. လီၤဆိဒုးတၢ် ဖဲ ၁၉၄၂-၁၉၄၅ န့ဉ် ကညီဖိတဖု ဘဉ်ကွၢ် ဆၢဉ်မဲာ်ဝဲဒီး တၢ်မၤအၢမၤသီ ဒီးတၢ်မၤသံမၤဝီ ခိဉ်ခိဉ်မုၢ်မုၢ်န့ဉ်လီၤ. ဖဲ ကညီဒီကလုာ် ခိဉ်န့ၢ်တဖု ဝဲထံစိၤကွၢ်ဝဲ ထံဂ့ၢ်ကီၢ်သဲး တၢ်အိဉ်သးန့ဉ် ထံဉ်ဝဲလၢ တၢ်ကရၢကရိဒုးအိဉ်ထီဉ် “ကညီဒီကလုာ် ဂၢၤသးကရၢ” န့ဉ် မ့ၢ်တၢ်လၢအလီၢ်အိဉ်သပုၢ်ကတၢ်အယီ “ကညီဒီကလုာ်ဂၢၤသးကရၢ”အံၤ ဘဉ် တၢ်ကရၢကရိ ဒီးဒုးအိဉ်ထီဉ်အီၤ ဖဲ ၁၉၄၇ နံဉ် လါယုၤလံ (၁၆) သီ လၢကညီဒီကလုာ်စာဖိဉ် ကရၢ တၢ်ဂဲၤလိာ်ဒီး လၢတၢ်ဒိသဒၢကညီကလုာ်အဂီၢ်န့ဉ်လီၤ.

ဖဲလၢတၢ်ကရၢကရိ ဒီးဒုးအိဉ်ထီဉ် “ကညီဒီကလုာ် ဂၢၤသးကရၢ” အံၤန့ဉ် တၢ်ပာ်ပနီဉ်ဝဲ အဟီဉ်ကဝီၤတဖု လၢသုးဟီဉ်ကဝီၤတခါ လၢကမ့ၢ်ဝဲ သုးက့ တခါန့ဉ်လီၤ. ဖဲလၢမုၢ်ထီဉ်တကပၤ န့ဉ် ကရၢကရိထီဉ်ဝဲဒုး သုးက့တဖု လၢအမ့ၢ်ဝဲ...

- (၁) ကရုဉ်နံဉ် သုးက့
- (၂) တီအူ သုးက့

- (၃) ချာန်လွှာထူ၍ သုံးကွ
- (၄) သထူ၍ သုံးကွ ဇီး
- (၅) မိ၍လွှာထူ၍ သုံးကွတဖ၍န့၍လီၤ.

မ့မ့ၤလၢထံထံၣ်တဖ၍တခီ တၢ်ကရၢကရိၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤဖဲ ၁၉၄၉ နံၣ် လၢယူၤ အလၢၣ်ဃာ်ဃာ် ဇီးခိၣ်န့ၣ်တဖ၍ ဟ့ၣ်န့ၣ်အမံၤလၢ **ထံထံၣ်တဖ၍ သုးတြိၤ** ဇီးတၢ်ဆီလီၤစ့ၢ်ကိး သုးကွတဖ၍န့ၣ်လီၤ.

ပမ့ၢ်ကွၢ်က့ၤကညီတၢ်စံၣ်စိၤတဲၤစိၤအပူၤ ကညီဒီကလုာ်ခိၣ်န့ၣ်တဖ၍ နီပမ့ၢ်ပုၤတကလုာ်အ သိး နီသိးပပုၤကလုာ်ကအိၣ်ဘၣ်က့ၤဒီး ကလုာ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်, တၢ်ထဲသိးတုၤသိး, တၢ်သဘျူအဂီၢ် ဂဲၤလိာ်ဝဲလၢတၢ်မုာ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်အကျဲ အဘျီတဖ၍အဘျီသန့က့ ပုၤပတၢ်ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ် တဟ့ၣ် အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ယုၤထီၣ်အယီၤ လၢခံကတၢ် ကညီဒီကလုာ်ခိၣ်န့ၣ်ဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖ၍ ကူၣ်တၢ်ပိၣ် သကိးလၢအဂ့ၢ်ဝံၤ, ဆၢတဲာ်သကိးဝဲလၢ နီသိးပပုၤကလုာ်ကအိၣ်ဘၣ်က့ၤဒီး ကလုာ်တၢ်ခွဲးတၢ် ယၢ်, တၢ်ထဲသိးတုၤသိး, တၢ်သဘျူအဂီၢ်န့ၣ် ကျဲအိၣ်ထဲတဘိဒီလၢ ကဘၣ်ဖိၣ်ထီၣ်စုကဝဲၤ, ဒုး ထီဒါ ကီၢ်ပဒိၣ်ပုၤပတၢ်တဖ၍ ဇီးဒီတဒါက့ၤအပုၤကလုာ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲလၢ တၢ်ကရၢကရိၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤအဆၢကတီၢ်န့ၣ် တၢ်ကရၢကရိၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤလၢ တၢ်ဒီ သဒါ ဇီးတၢ်ဂၤသးလီၤက့ၤ ပပုၤကလုာ်အဂီၢ်လီၤ. အယီၤ, ကညီကမျၢၣ်ခဲလၢၣ် ပာ်ဃုာ်ဟံၣ်ဂီၢ်ဝဲလၢ အလီၢ်အကျဲ ဇီးလၢအန့ၣ်အသဝီဒေဝဲ ဇီးဂၤလီၤက့ၤဝဲ အန့ၣ်သဝီ, တၢ်စုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ် ဇီးအသးသမူ တဖ၍ ဖဲ တၢ်ခွဲၣ်အူ ကညီဖိတဖ၍ အန့ၣ်သဝီ ဇီးဖဲတၢ်မၤနၢၤမၤထး ဇီးတၢ်မၤသံမၤဝီ ကညီဖိတဖ၍ အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. အယီၤ, **“ကညီဒီကလုာ်ဂၤသးကရၢ”** အံၤ မ့ၢ် **“စံၣ်စိၤန့ၣ်”** တၢ်ဒီတဒါကရၢ လၢကညီဒီတကလုာ်အဂီၢ်လီၤ. နီန့ၣ်အသိး, ဆၢထၢၣ်သယဲၤဝဲဒီး ကညီဒီကလုာ်စၢဖိၣ်ကရၢ ဂၢၢ်ဂၢၢ် ကျၢၤကျၢၤ တုၤဆၢကတီၢ်ခဲအံၤ လၢကညီကလုာ်တၢ်ဂဲၤလိာ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. ခါဆူညါစ့ၢ်ကိး **“ကညီ ဒီကလုာ်ဂၤသးကရၢ”** အံၤ ကမ့ၢ်ဝဲ **“ကညီဒီကလုာ်ဂၤသးကရၢ”** လၢတၢ်ဒီသဒါဒီး တၢ်ဂၤလီၤ က့ၤ ပပုၤကလုာ်အဘျီအတီၢ်ထီၣ်တဘိယုၤယီၤန့ၣ်လီၤ.

ထံၣ်ဂၢၢ်သဲးတၢ်အိၣ်သးခဲအံၤ မ့ၢ်တၢ်ထံၣ်လိာ်ကျဲၤဘၣ်သကိး ထံၣ်ဂၢၢ်သဲးတၢ်ဂ့ၢ်ကီတဖ၍ လၢထံၣ်ဂၢၢ်သဲး အစီၢ်နီၤခိၣ်အယီၤ, မ့ၢ်တၢ်ကျဲၤဘၣ်က့ၤ ထံၣ်ဂၢၢ်သဲးတၢ်ဂ့ၢ်ကီ လၢဒုးအိၣ်ထီၣ် တ့ၢ် ထံၣ်လိာ်ဂီၢ်ပုၤတၢ်ဒုးတၢ်ယၢ် ဇီးကလုာ်တၢ်ဘၣ်ဂံၢ်ဂုာ်တဖ၍အံၤန့ၣ် တၢ်ကျဲၤဘၣ်လိာ် ထံၣ်ဂၢၢ် သဲးတၢ်ဂ့ၢ်ကီ လၢဒုးအိၣ်ထီၣ်တ့ၢ်ဝဲ ထံၣ်လိာ်ဂီၢ်ပုၤတၢ်ဒုးတၢ်ယၢ်, ကလုာ်တၢ်ကွၢ်အိၣ်ကွၢ်ဆံး, ကလုာ် တၢ်ဆီၣ်တၢ်မၤနၢၤ ဇီးကလုာ်တၢ်တထဲသိးတုၤသိးတဖ၍န့ၣ် အိၣ်ဝဲဒီး တၢ်လၢအတၢ်တၢ်ဒီး ကညီဖိ တဖ၍ အါမံၤအါကလုာ်န့ၣ်လီၤ. သန့က့ၣ်န့ၣ် ကညီဒီကလုာ်စၢဖိၣ်ကရၢ ခိၣ်န့ၣ်တဖ၍ ကျဲးစး ဂဲၤလိာ် နီသိးကညီဒီတကလုာ် အထံၣ်ဂၢၢ်သဲး ဇီးတၢ်ပညိၣ်ကွၢ်ဖိအိၣ်ဝဲအသိး ကလၢပုၤထီၣ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.

ခိၣ်န့ၣ်တဖ၍ အိၣ်ဝဲဒီးတၢ်ဝဲာ်ထံၣ်နီၤဖး လီၤတၢ်လီၤဆဲး ဇီးကျဲးစးယုၤထၢပာ်လီၤဝဲတၢ်မၤအကျဲ အဂ့ၢ်ကတၢ် လၢဖိးမံၤဒီး တကီၢ်ခါထံၣ်ဂၢၢ်သဲးတၢ်အိၣ်သးန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဒိၣ်မိၣ်ကရူၣ် စံၣ်ဖဲၣ်ဒေၣ်ကီၢ်စၢဖိၣ် ဇီးလၢတၢ်ဂဲၤလိာ် လၢပပုၤကလုာ်အတၢ်မိၣ်န့ၣ်သးလီၤ လၢကလုာ် တၢ်ထဲသိး တုၤသိး ဇီးတၢ်စံၣ်ညီၣ်ပၤလီၤက့ၤ ပဘျီပတီၢ်ဒေဝဲအဂီၢ်န့ၣ် ပကဘၣ်အိၣ်ဒီး တၢ်သးခုတလ့ၢ်, တၢ်ဟံၣ်လီၤသး ကျၢၤမုဆူၤ ဇီးဂဲၤလိာ်သကိးအီၤ ဆူညါ န့ၣ် ဇီး ယုၤယုၤ တုၤပပုၤကလုာ်အတၢ်ပညိၣ် ကွၢ်ဖိ လၢထီၣ်ပုၤထီၣ်ဝဲတဖ၍န့ၣ်လီၤ.

**ခုၣ်အိၣ်ယုၣ်-ကညီဒီကလုာ်စၢဖိၣ်ကရၢ,
လီၢ်ခါၣ်သး ဝဲၤလိာ်ခိၣ်သ့ၣ်**